

POSTANOWIENIE

Dnia 26 M.a 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **J. A.**

oskarżonego z art. 270 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 maja 2020 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 8 listopada 2019 r., sygn. akt VI Ka (...),

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 13 sierpnia 2019 r., sygn. akt III K (...),

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił

1. oddalić skargę;

2.obciążyć oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2019 r., w sprawie o sygn. akt III K (...), Sąd Rejonowy w G. :

1. oskarżonego **J. A.** uniewinnił od popełnienia zarzucanych mu czynów polegający na tym, że

1. w lipcu 2016 r w G. celem użycia za autentyczny przerobił dokument w postaci Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej nr (...) duplikat nr 1 wystawionej na nazwisko K. M. poprzez naniesienie fotografii z własnym wizerunkiem oraz podrobienie podpisu o treści M., tj. przestępstwa z art. 270 § 1 kk;
2. w okresie od lipca 2016 r do 15 stycznia 2019 r w G. ukrywał dokument w postaci Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej nr (...) duplikat nr 1 na nazwisko K. M. , którym nie ma prawa wyłącznie dysponować, tj. przestępstwa z art. 276 k.k.,
3. uznał oskarżonego J. A. za winnego tego, że w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności:
- 4.w grudniu 2018 r w G. w obecności Z. G. użył jako autentyczny przerobiony dokument w postaci Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej nr (...) duplikat nr 1 na nazwisko K. M. w autobusie komunikacji miejskiej okazując ją kontrolerowi celem uniknięcia opłaty za przejazd,
- 5.w styczniu 2019 r w G. na pływalni przy ul. W. użył jako autentyczny przerobiony dokument w postaci Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej nr (...) duplikat nr 1 na nazwisko K. M. okazując ją w kasie biletowej co uprawniało go do zniżki za wejście na pływalnię, to jest czynów wypełniających znamiona przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. i za to na mocy art. 270 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu jedną karę 1 miesiąca ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy

na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;

6. uznał oskarżonego J. A, za winnego tego, że w dniu 14 czerwca 2018 r. w G. przy ul. F. używając słów wulgarnych powszechnie uważanych za obelżywe znieważył słownie funkcjonariusza publicznego - pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w G.- K. K. , podczas i w związku z pełnieniem przez nią obowiązków służbowych, to jest czynu, stanowiącego przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. i za to na mocy art. 226 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;
7. na podstawie art. 91 § 2 k.k. połączył oskarżonemu wymierzone w punktach 2 - 3 kary ograniczenia wolności i wymierzył mu karę łączną 2 lat ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym,
8. na mocy art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokat J. S. wynagrodzenie w kwocie 619,92 złotych, w tym podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu;

9. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodu rzeczowego w postaci legitymacji osoby niepełnosprawnej nr (...) znajdujące się w aktach na k. 13;

10. na zasadzie art. 627 k.p.k. i art. 2 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki w kwocie 70 złotych oraz obciążył go opłatą w kwocie 300 złotych.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego i prokuratora Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 8 listopada 2019 r., sygn. akt VI Ka (...):

1. uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej zarzuczonego oskarżonemu czynu z art. 270 § 1 kk opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w G. do ponownego rozpoznania;

2. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

3.obniżył wymierzoną oskarżonemu w punkcie 3 karę ograniczenia wolności do 6 miesięcy,

4.obniżył wymierzoną oskarżonemu w punkcie 4 karę łączną ograniczenia wolności do 6 miesięcy;

5. w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy;

6. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. S. kwotę 516,60 zł obejmującą kwotę 96,60 zł podatku VAT, tytułem zwrotu

nieuiszczonych kosztów obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

7. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 536,60 zł i wymierzył oskarżonemu opłatę za obie instancje w kwocie 120 zł.

Od powyższego prawomocnego wyroku skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł obrońca J.A. , zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu rażące naruszenie art. 437 k.p.k., poprzez uchylenie w części wyroku Sądu pierwszej instancji w zakresie jego punktu I części wstępnej i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na zakaz orzekania na niekorzyść oskarżonego, podczas gdy wyrok w tej części winien zostać uchylony, a postępowanie umorzone na podstawie przepisu art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. W związku z powyższym skarżący wniósł o uchylenie we wskazanej części wyroku Sądu Okręgowego w G. i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga nie jest zasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k., skarga może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Ograniczenie podstaw skargowych do tych, jakie wskazano w tym przepisie oznacza, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ograniczony jest wyłącznie do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia

kasatoryjnego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). Co do zasady, Sąd Najwyższy nie jest więc, pomijając kwestię bezwzględnych przyczyn odwoławczych (niezależnie czy zaistniałych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, czy w postępowaniu apelacyjnym), uprawniony do badania, czy sąd odwoławczy prawidłowo stwierdził zaistnienie uchybienia stanowiącego względny powód odwoławczy, może jedynie ocenić czy z powodu stwierdzonych przez ten sąd uchybień pierwszoinstancyjny przewód sądowy powinien zostać powtórzony w całości. W konsekwencji, wskazanie w skardze na wyrok sądu odwoławczego naruszenia innego przepisu niż art. 437 § 2 k.p.k. i art. 439 § 1 k.p.k., nawet w powiązaniu z którymkolwiek z tych uregulowań, oznacza, że jest ona niedopuszczalna (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 stycznia 2018 r., II KS 1/18, OSNKW 2018, z. 5, poz. 38 oraz z dnia 25 września 2018 r., V KS 19/18, OSNKW 2018, z. 12, poz. 81).

Instytucja skargi na wyrok sądu odwoławczego i wywołane wniesieniem tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia postępowanie skargowe przed Sądem Najwyższym nie służy zatem ocenie tego, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie w rzeczywistości miało miejsce, a jedynie weryfikacji tego, czy usunięcie stwierdzonego uchybienia jest możliwe tylko w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, a także czy czynności, które należy przeprowadzić lub okoliczności, które należy wyjaśnić, na które wskazano w uzasadnieniu wyroku kasatoryjnego, rzeczywiście powinny być przeprowadzone, czy wyjaśnione w postępowaniu przed sądem *a quo*. Przepisy Kodeksu postępowania karnego o skardze na wyrok sądu odwoławczego nie dają, co do zasady (poza wypadkami związanymi z bezwzględnymi przyczynami odwoławczymi), sądowi skargowemu

jakichkolwiek uprawnień kontrolnych, upoważniających do merytorycznego ingerowania w toczące się przed sądami powszechnymi postępowanie karne, a tego zdaje się oczekiwać obrońca we wniesionej skardze. Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę, nie może więc decydować o wyniku sprawy, a rozstrzyga jedynie to, przed którym sądem ma się nadal toczyć postępowanie karne – przed sądem odwoławczym czy sądem pierwszej instancji.

W realiach niniejszej sprawy nie można przyznać racji skarżącemu, który kwestionuje uchylenie wyroku wskazując, że wyrok w tej części winien zostać uchylony, a postępowanie umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. W ocenie autora nadzwyczajnego środka zaskarżenia czyn z pkt I aktu oskarżenia polegający na przerobieniu dokumentu winien zostać potraktowany jako czyn współukarany uprzedni w stosunku do kolejnych zachowań oskarżonego polegających na posłużeniu się przerobionym dokumentem, za które J. A. został prawomocnie skazany w tym samym postępowaniu.

Skarżący pomija jednak argumentację Sądu odwoławczego, który szczegółowo odniósł się do tej kwestii wskazując, że redukcja ocen prawnokarnych, przeprowadzona z punktu widzenia tego, czy jakiś czyn jest, czy też nie jest współukaranym czynem następczym bądź uprzednim, jest zawsze problemem teleologicznym, którego właściwe rozwiązanie może być dokonane nie w formie abstrakcyjnej, lecz z uwzględnieniem realiów konkretnej sprawy. Przesłanką uznania czynu za współukarany jest nie tylko integralne powiązanie czynu współukaranego z czynem głównym, ale również równoczesne uznanie, że współukarane relewantne prawnokarnie zachowanie cechuje się dużo niższym stopniem społecznej szkodliwości niż czyn, który stanowi podstawę skazania i wymierzenia kary. To właśnie

porównując stopień społecznej szkodliwości czynu polegającego na przerobieniu dokumentu w postaci legitymacji i przypisanych oskarżonemu dwóch czynów polegających na posłużeniu się tym dokumentem, uznać należy, że brak jest zasadniczej dysproporcji pomiędzy porównywanymi czynami oskarżonego. Stopień społecznej szkodliwości czynu, polegającego na przerobieniu legitymacji uprawniającej do korzystania ze zniżek i ulg, ocenić należy z uwzględnieniem stopnia zagrożenia, jakie tworzyło wykreowanie tego rodzaju dokumentu dla dobra chronionego w postaci wiarygodności dokumentów. Skala tego zagrożenia musi zostać oceniona z uwzględnieniem potencjalnej możliwości wielokrotnego posłużenia się przerobioną legitymacją przez jej aktualnego posiadacza. Jednocześnie Sąd Okręgowy wskazał szczegółowo na motywy, które doprowadziły do uchylenia zaskarżonego orzeczenia w tej części. Odnosząc się do ustaleń Sądu meriti wskazano, że bezkrytyczne danie wiary wyjaśnieniom oskarżonego uchybia zasadom logiki i doświadczenia życiowego. W tym kontekście Sąd Okręgowy przytoczył zeznania świadków, a także odniósł się do twierdzeń procesowych oskarżonego.

Uzasadnienie wyroku Sądu drugiej instancji przekonuje, że braki postępowania pierwszoinstancyjnego stały na przeszkodzie zaakceptowaniu wydanego wyroku uniewinniającego J. A. od zarzucanego czynu z art. 270 § 1 k.k. opisanego w punkcie I wyroku, a polegającego na przerobieniu dokumentu, co w obliczu jasnej dyspozycji art. 454 § 1 k.p.k. (reguła *ne peius*) nie pozwalało sądowi odwoławczemu na wydanie innego niż kasatoryjny wyrok (por. też: M. Borodziuk „Czyny współukarane w praktyce organów wymiaru sprawiedliwości”, Prokuratura i Prawo Nr 2/2019, s. 24 i n. - w tym:

Procesowe aspekty rozstrzygnięcia o uznaniu danego zachowania za czyn współukarany, s. 37 - 42).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.